

A jótékonyág kisiklásai.

— Cipésműhely az iskolában. —

(Saját tudósítónktól.) Künn, a leg-sötétebb Angyalföld határszélén, ahol most moszkvai külvárost játszik a hóésés, ahol a madár sem jár és a Bur-villanyos is csak egész kivételesen; csunya, szegény barna viskók, üres telkek és sötét, ellenséges külsejű gyárak között áll a Gömb-utcai községi polgári és elemi iskola hatalmas, vadonatúj palotája. A Gömb-utcai polgári leányairól bőven volt szó mostanában e hasábokon; ezúttal az elemiről szól az ének, az angyalföldi proletárgyerekek látogatta Gömb-utcai leányelemiről és speciálításáról, az első magyar iskolai cipésműhelyről, amelyet kétségen kívül jóindulat hozott létre, de amely mégis a jótékonyág kisiklását jelent.

Munkatársunk felkereste Vadász Vilmost, a Gömb-utcai leány-elemi szimpátiikus és képzett igazgatóját, aki a főváros e legújabb „szociális” intézményének történetét a következőkben foglalta össze:

December huszonkettedikén jótékonycélu ünnepség volt az iskolában. Az ünnepség tiszta jövedelméből százhusz korona fölőssleg maradt. Hosszas megfontolás után az igazgató elhatározta, hogy ebből a százhusz koronából egy cipésműhelyt fog berendezni az iskola épületében, amely a gyermekek cipőjét ingyen talpalja, javítja. Az iskola-orvos szerint ugyanis a télvíz idején grasszáló gyermekbetegségeknek a legtöbb esetben hűlés az okozója; már pedig a meghűlést legtöbbször az idezi elő, hogy a gyerekek rongyos cipőinek a nyílásain, repedésein beszívárog a sár, meg a víz. Hatszázötven gyerek jár a Gömb-utcai elemibe, csupa földhözragadt szegény angyalföldi munkáscsalád cseméje, bizony valamennyire rájár kisebb-nagyobb segítség cipő dolgában. Százhusz koronából pedig kevés gyerekeknek telt volna új cipőre. Az igazgató tehát a következő megoldást eszelte ki:

Feltöltött egy munkátlan cipészt, heti harminc korona munkabér és ellátás fejében és beültette az egyik souterrain-helyiségbe, ahol ajándékokból és bevásárlás révén egy komplett kis cipésműhelyt rendezett be neki. Január harmadikán indult meg az üzem. Amely gyerekek legrongyosabb volt a cipője, az legelőbb került sorra. Az „iskola cipésze” naponként hét-nyolc pár cipőt javított, talpalt, borított újra; és így egy hét alatt körülbelül hatvan gyerek cipőjének baján segítettek.

Budapestre vonatkozó újság-...

Osztályozás

362.54

Szerző

Cím A jótékonyág kisiklásai.

Hely

Idő

"1913"

Személy

Forrás: Pesti napló

Bp.

(Hely)

1913 1/15

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

A gyerekek szülei csak akkor szereztek tudomást a műhely létezéséről — beszélt Vadász igazgató — amikor a gyerek, aki reggel lyukas, rongyos lábbeliben ment iskolába, délben haza jött és egész volt a cipője. Igazán megható volt, amikor mindjárt másnap két szegény munkásasszony kérését fel az irodámban és hosszas sírás-rívás után végre kinyögték, hogy a gyerekek cipőjén elkövezt nagy jótéteményt jöttek megköszönni.

— Egy nagy, nagy baj van azonban — folytatta az igazgató — elfogyott a pénz. Jövő héten még valahogy el tudjuk húzni a dolgot, de akkor aztán kénytelenek leszünk becsukni a mi kis boltunkat. Pedig akkorra még távolról sem lesz segítve a Gömb-utcai gyerekek cipő-nyomorúságán: még száz és száz gyerek lesz kénytelen ezentúl is rongyos, szakadt cipőben járni az Angyalföld bokán felül érő havában, sarában. A rongyos cipő az oka első sorban az influenzának, torokgyulladásnak, száz más veszedelmes nyavalyának. Mennyi bajnak lehetne elejét venni, ha a gyerekek rendes, egész cipőben járnának! Ujat persze nem vehetünk nekik. De már az is micsoda áldás volna, ha legalább valamennyiét meg lehetne talpaltatni! A nagyközönség pedig egy kis áldozatkészséggel, egy kis jólelkű adakozással meg tudná menteni a mi szegény cipésműhelyünket.

Ezután az igazgató körülkalauzolta munkatársunkat az iskolaépületben, amelynek berendezése a lehető legmodernebb és minden tekintetben mintaszerűnek mondható. A harmadik emeleten van az iskola napközi otthona, amelynek példás vezetése a fíu-elemi igazgatójának, Kovács Bélának a buzgalmát és szakértelmét dicséri. Kétszázöt-

ven proletárgyerek tölti a délutánt a tágas, meleg, kitünően szellőzött és világított termekben, tanulással, játékkal, hasznos szórakozással, a tantestület tagjainak felügyelete alatt. Délben valamennyien izletes ebédet kapnak: levest, főzeléket és húst, vagy fészttát, meg jóízű községi kenyeret, természetesen ingyen. A napközi otthon konyhájában uralkodó rend és tisztaság a legelőkelőbb vendéglő konyhájának is becsületére válnék. Hatalmas tűzhelyen roppant fazekakban, lábasokban fő az étel a sok gyerek számára. Megkóstoltuk a mai menüt: bablévest; paprikás krumplít. Minden kitünő volt, a napközi otthon gyerekei bizony akár pocakot is eresztethetnek ezen az izes koszon.

Három hatalmas teremben, tiszta, terített asztalok körül épp ebédnél ült a gyereksereg, csupa ragyogó ábrázatu, szöszke, szlávkepű apróság a táplálkozás boldogságában. Az igazgató felszólítására az asztalok mellől előjöttek azok a gyerekek, akiknek a cipőjét már az iskola kijavította és azok, akikére csak legközelebb kerül a sor. Hát az iskola cipésze derekas munkát végzett: az ujonnan talpalt cipőben a gyerekek akár délsarki expedícióra is elmehetnének. Annál rettenetesebb dolgokat tapasztaltunk a javításra váró cipők terén. Egy pár gyerek lábán olyan szörnyűségek éktelenkedtek, amiket a legjobb akarattal sem lehet cipőnek nevezni: nagy, fekete lyukak, körülvéve rongyos, sáros, bizonytalan anyagu cafrangokkal.

Lenn, a souterrain egyik világos, tágas raktárhelyiségében van elhelyezve a főváros legfrissebb szociális intézménye: az iskolai cipésműhely. Az ablaknál bőrdarabok, csirizes tálak és gyógykezelésre váró szegény beteg cipők tömegében ott ül a derék Katona bácsi, ül és öltöget szorgalmasan. Ma már öt párt talpalt meg, de még sok-sok rongyos, kétségbeesett cipő várja az ő szakszerű beavatkozását.

Az angyalföldi gyerekek cipői valóban rettenetes állapotban vannak és az igazgató egész sereg családdal cselekedett jót, amikor az iskolai cipészszél megtalpaltatta a gyerekek nyavalyát okozó rongyos cipőit. De az igazgató kissé elvetette a súlykot, teljesen megfeledkezett egy rendkívül fontos szemponttól; és ez a feledékenység reformjának szociális értékét fölőtte kétségessé teszi. Az igazgató nem gondolta meg, hogy akkor, amikor ő az iskola épületében, ingyen kapott, ingyen fűtött, ingyen világított helyiségben, ajándékozott kellékekkel és jótékony adakozók pénzén talpaltatja a gyerekek cipőit, akkor ő tulajdonképpen rettenetes, legyőzhetetlen konkurenciát csinál a környékbeli földhözragadt, koldus cipészeknek. Azzal a hatvan pár cipővel, amelyet az igazgató dicséretes szándéka a hatóságilag monopolizált cipészszél javítottatott ki, voltaképpen súlyosan megkárosította ezeket a szegény iparosokat. Kétségtelen, hogy az, aki a Gömb-utcai gyerekek cipőjét megtalpaltatja, jót cselekszik; de ezt a jót sokkal jobban cselekedhetné úgy, ha a cipőket a közönségtől erre a célra gyűjtött pénzzel a környék szegény susztereivel talpaltatná meg. Ebben az esetben egyszerre két bajon is segítve volna: a gyerekek cipőnyomorúságán is, meg a szegény angyalföldi cipészek sanyaru helyzetén is.